

Handläggare
Ulrika Grönqvist
Tuomo Niemelä

Datum
2018-09-03
Rev 2018-09-24
Arbetsmarknadsnämnden

Diarienummer

AMN-2018-0335

Åtgärder för säkerställande av tillgång till vuxenutbildning

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att utifrån den uppkomna situationen uppdra till förvaltningen att säkerställa de fortsatta studierna för berörda elever,

att som beredskap, för att säkerställa tillgång till vuxenutbildning, ge förvaltningen i uppdrag att inleda arbete med förfrågningsunderlag och kravspecifikation, innehållande utbildningsutbud som behöver förläggas till extern leverantör,

att sammankalla nämndens förstärkta arbetsutskott för beslut om förfrågningsunderlag och kravspecifikation om behov av en ny upphandling blir aktuell.

Sammanfattning

Lernia AB har till arbetsmarknadsförvaltningen inkommit med ett önskemål om att nämnden inte utlöser den option som finns till ramavtalet.

Lernia har enligt deras egna uppgifter under en längre tid haft en negativ utveckling av intäkter och resultat inom utbildningsverksamheten i Sverige. Företaget lanserade ett besparingsprogram under våren 2018 och en konsekvens av programmet är att Lernia vill dra sig ur utbildningsverksamheten i Uppsala eftersom den bedrivs med förlust och den kvalitet företaget eftersträvar därmed inte kan säkerställas enligt företagets bedömning.

Ramavtalets grundkontraktperiod löper till och med 31 juli 2019. Uppsala kommun måste skriftligen säga upp kontraktet till upphörande senast sex (6) månader före grundkontraktperiodens slutdatum.

Om Uppsala kommun inte skriftligen säger upp kontraktet till upphörande senast sex (6) månader före grundkontraktperiodens slutdatum så löper kontraktstiden på som längst fram till och med 2021-07-31 ("optionskontraktperiod"). Under optionskontraktperioden så har Uppsala kommun rätt att skriftligen säga upp kontraktet till upphörande med sex (6) månaders uppsägningstid.

Ärendet

Arbetsmarknadsnämnden beslutade den 11 juni 2015 att uppdra till arbetsmarknadsförvaltningen att genomföra upphandling av grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Den 11 december 2015 beslutade nämnden att komplettera beslutet från 11 juni med att uppdra till arbetsmarknadsförvaltningen att genomföra upphandling av kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, på gymnasial nivå, på gymnasial nivå och i form av svenska för invandrare, spår 3, i flexibla studieformer och på distans.

Förvaltningen genomförde upphandling i två delar utifrån omfattningen i nämndens beslut. Den ena delen omfattade flexibla studieformer, teoretiska ämnen inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt viss yrkesutbildning samt spår 3 Sfi. Hermods AB rankades högst i anbudsbedömningen och ramavtal tecknades med leverantören. Avtalet med Hermods löper 2016-08-01 – 2019-07-31.

Om Uppsala kommun inte skriftligen säger upp kontraktet till upphörande senast sex (6) månader före grundkontraktens slutdatum så löper kontraktstiden på som längst fram till och med 2021-07-31 ("optionskontraktperiod"). Under optionskontraktperioden så har Uppsala kommun rätt att skriftligen säga upp kontraktet till upphörande med sex (6) månaders uppsägningstid.

Den andra delen i upphandlingen omfattade kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt i form av utbildning i svenska för invandrare. Studieformen som efterfrågades i upphandlingen var lärarledd gruppundervisning med möjlighet till individuellt anpassade studier. Ett flertal yrkesutgångar efterfrågades samt kurser inom grundläggande och gymnasial teoretisk vuxenutbildning. Utöver detta efterfrågades även yrkeskurser riktade mot gymnasial särskild utbildning för vuxna. Lernia AB rankades högst i anbudsbedömningen. Tilldelningsbeslutet överklagades av två anbudsgivare till Förvaltningsrätten. Som grund för klagan anfördes bristande utvärderingsmodell samt onormalt lågt anbud. Förvaltningsrätten ansåg dock att den vägledning som fanns avseende utvärdering av anbudens kvalitet varit tillräcklig samt att det saknades stöd för att det pris Lernia angav inte skulle varit marknadsmässigt eller långsiktigt hållbart. Förvaltningsrätten meddelade dom i målen 2016-12-29. (Mål nr 2838-16 samt nr 2818-16 E)

I de anbudsunderlag Lernia inkom med i samband med upphandlingen lämnades försäkran att företaget har organisation, kompetens och kapacitet att leverera de tjänster och volymer som efterfrågades för hela avtalsperioden.

Överprövningarna medförde en senarelagd start för Lernias start av yrkesutgångar, yrkeskurser och gymnasial teoretisk vuxenutbildning (start 2017-07-01). Övriga kurser startade under våren 2017 (2017-04-01).

Förvaltningen har följt Lernias etablering och kommunens rektor för extern utbildning samt tjänstepersoner har regelbundet träffat de utbildningsleverantörer som genomför kommunal vuxenutbildning. Uppföljning av leverantörerna genomförs på flera olika sätt. Den sker på plats hos leverantörerna, den genomförs via avtalsuppföljningar, leverantörerna lämnar årligen i kvalitetsrapporter som nämnden informeras om. Rapporterna publiceras så nämndens ledamöter kan ta del av dessa. Uppföljning av vuxenutbildningen sker även i samband med

bokslut (delår och helår) samt enligt årscykeln för uppföljning i nämndens verksamhetsplan redovisas en fördjupad uppföljning två gånger per år (i mars och november 2018).

Vid genomförda uppföljningar av Lernias utbildningar har kvalitetsbrister uppdagats. Förvaltningen och leverantören har fört dialog och löst frågor som uppkommit vid tillsyn, via inlämnade synpunkter och studiebesök. Förvaltningen har även följt upp verksamheten via oanmälda besök.

Förvaltningen kontaktades av den nyutträdde verkställande direktören för Lernia under sommaren. Förvaltningen fick vid mötet information om att Lernia under en längre tid har haft en negativ utveckling av intäkter och resultat inom utbildningsverksamheten. Företaget lanserade ett besparingsprogram under våren och en konsekvens av programmet är att Lernia vill dra sig ur utbildningsverksamheten i Uppsala eftersom den bedrivs med förlust och den kvalitet företaget eftersträvar därmed inte kan säkerställas. Detta gavs som en förhandsinformation från Lernia för att förbereda förvaltningen på en mer formell förfrågan om att lämna uppdraget.

Den 29 augusti inkom Lernia mailledes med en skriftlig önskan om att arbetsmarknadsnämnden inte utlöser den option som finns till ramavtalet utifrån vad som nämnts ovan kring lönsamheten.

Personal på Lernia informerades om besparingsprogrammet och Lernias önskan om avveckling i Uppsala vid ett möte som företagsledningen genomförde med berörd personal den 30 augusti 2018.

Grundkontraktperioden med Lernia AB löper till och med 31 juli 2019. Uppsala kommun måste skriftligen säga upp kontraktet till upphörande senast sex (6) månader före grundkontraktperiodens slutdatum.

Arbetsmarknadsförvaltningen för en dialog med Lernia om hur elevernas utbildningar säkerställs och garanteras. Antagningen av nya elever till Lernias yrkesutbildningar är stoppad för närvarande med anledning av den uppkomna situationen. Vidare genomförs en analys om den egna regins möjligheter att ta över vissa utbildningar och driva dem vidare i kommunens regi eller genom tecknande av tilläggsavtal hos övriga leverantörer som nämnden har avtal med.

Flertalet av de yrkesutbildningar som bedrivs inom Lernia är kostsamma att starta upp inom den egna regin. Många yrkesutbildningar kräver specialutrustade lokaler och i flera fall maskiner och utrustning med stora investeringskostnader. För att säkerställa tillgången till yrkesutgångar och yrkeskurser behöver nämnden samarbete med externa leverantörer och i samarbete med andra kommuner. För en del utbildningar kan nämnden tillgodose utbildningsbehov genom interkommunal ersättning till andra kommuner samt inom samarbetet i Resam, Regional samverkansgrupp för vuxnas lärande. Som nämnts ovan angående kostnader för driften av yrkesutbildning behöver nämnden komplettera utbudstillgången i samarbete med externa utförare. Med anledning av den uppkomna

situationen med Lernia ser förvaltningen ett behov att skapa en beredskap för att kunna säkerställa tillgången till yrkesutbildningar genom att förarbeta ett förfrågningsunderlag som kan aktiveras om det överenskomna i ramavtalet inte levereras.

Ekonomiska konsekvenser

För kommunen har ramavtalet med Lernia varit ekonomiskt fördelaktigt i förhållande till motsvarande utbildningar inom den egna regionen. Ett effektiviseringsarbete pågår inom den egna regionen varför det är svårt att specificera exakta ekonomiska konsekvenser vid ett övertagande av utbildningar. I ett första läge är det gynnsamt för ekonomin då tomma platser på kurser kan fyllas på, det medför ingen ökad kostnad. I förlängningen beroende på vilka utbildningar som kan vara aktuella för placering inom den egna regionen ökar kostnaderna om det krävs investeringar för utbildningar som kräver särskild utrustning och särskilda lokaler.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

Handläggare
Ulrika Grönqvist
Tuomo Niemelä

Datum
2018-09-24

Diarienummer
Bilaga till AMN-2018-0335

Åtgärder för säkerställande av tillgång till vuxenutbildning

Kompletterande information från Arbetsmarknadsförvaltningen till ärende AMN-2018-0335

Arbetsmarknadsförvaltningen vill med denna bilaga lämna kompletterande information till ärendet utifrån diskussionen och frågor som arbetsutskottets ledamöter ställde vid utskottets sammanträde 20 september 2018.

Nuläget per 2018-08-28

Tabellen nedan visar aktuellt läge hos nämndens utbildningsanordnare per 28 augusti.

Skola	Antal elever grund	Antal elever gy	Antal elever yrkesutb.	Antal elever orienteringskurs	Antal elever sfi
Hermods	356	694	166	3	972
KUI	59	327	621	22	22
Lernia	167	282	335	51	817
Egenregi	224	370	147	18	812
Totalt	806	1673	1269	94	2623
Extern vux i %	72% (582 elever)	78% (1303 elever)	88% (1122 elever)	80% (76 elever)	69% (1811)

De gulmarkerade siffrorna visar hur många elever som läser hos de externa anordnarna i procent och i antal. Utöver siffrorna som redovisas i tabellen ovan läser ett antal elever sin sfi på folkhögskola. Biskops Arnö är förnärvarande den enda folkhögskolan som har elever från Uppsala. Den 28 juli hade skolan 167 sfi-elever från Uppsala. Det finns ytterligare en folkhögskola (Kageholm) som kan bli aktuell för Uppsalas elever. Skolan fick betygsrätt i maj.

Förvaltningen konstaterar att även om Lernia räknas bort som valbart alternativ, kan elever som vill läsa sfi, grundläggande vuxenutbildning och allmänna ämnen på gymnasienivå välja mellan egenregin och Hermods. Det finns alltså mer än ett alternativ för eleven.

Utifrån Lernias önskemål om att redan under grundavtalsperioden (det avtal som löper fram till och med 2019-07-31) minska sitt åtagande har justeringar gjorts för att säkerställa eleverna tillgång till utbildning:

- All antagning till Lernia på kurser inom grundläggande vuxenutbildning förutom svenska som andraspråk är stoppade från och med augusti i år. Eleverna anvisas till egenregin eller Hermods.
- Alla antagning till Lernia på gymnasiala kurser förutom kurserna Svenska som andraspråk 1 och 2 är stoppade från och med augusti. Elever anvisas till egenregin eller Hermods.

Kommunens rektor för utbildning hos externa leverantörer (extern rektor), rektorer inom egenregin, strateger, enhetschefer på Navet samt vuxenutbildningschef har sedan mötet med Lernia i juni i år samlat in underlag, analyserat siffror etc för att överväga olika alternativ för hur elever fortsatt ska erbjudas goda möjligheter till utbildning inom Komvux. Utgångspunkten i arbetet är att säkerställa att ingen elev handlar i kläm.

Förvaltningens planering

Förvaltningen vill prioritera upphandling av gymnasiala yrkesutbildningar. Upphandlingen ska omfatta alla program inom gymnasieskolan utom Vård och omsorg samt Hotell och restaurang.

Vad gäller Vård och omsorg samt Hotell och restaurang föreslår förvaltningen att dessa utbildningar genomförs inom egenregin. Egenregin anordnar redan idag dessa utbildningar. Egenregin erbjuder dessutom akutsjukvård inom ramen för vårdutbildningar.

I diskussioner med Lernia är kommunens ståndpunkt att Lernia ska ha en sista antagning till alla sina yrkesutbildningar i januari 2019. Undantaget är Hotell och restaurang samt några enstaka inriktningar där antalet sökande varit mycket litet eller obefintligt.

Från och med januari 2019 föreslår förvaltningen att det inte sker antagning till Lernia på grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, inte heller på svenska som andraspråk som beskrevs ovan. Elever antas i stället till egenregin eller Hermods.

Alla elever som antagits – oavsett kurs eller utbildning – ska kunna fullfölja sina studier hos Lernia åtminstone fram till och med 2019-07-31. Det finns yrkesutbildningar som kommer att sträcka sig till och med december 2019 och där undersöker förvaltningen möjligheten att skriva ett tilläggsavtal för Lernia att slutföra sitt uppdrag utan att optionen har utlöst.

För att säkerställa kapacitet att ta emot elever till sfi undersöker förvaltningen möjligheten av att skriva ett tilläggsavtal med Hermods för att ta emot elever på Studieväg 2. Hermods får idag bara ta emot elever på Studieväg 3.

Förvaltningen gör bedömningen att egenregin har goda möjligheter att rekrytera lärare. Egenregin har hitintills inte haft svårighet att rekrytera till de lärartjänster som lysts ut.

Den begränsning som finns idag inom egenregins möjlighet att expandera är tillgången till lokaler. Förvaltningen har undersökt möjligheten att komma in i Bolandgymnasiets lokaler redan under hösten 2018 för att kunna ta emot nya grupper och har fått positivt gensvar på denna begäran.

Egenregin kommer att behöva göra justeringar i kursernas upplägg för att bättre svara mot elevernas efterfrågan. Bland annat kommer från och med januari gymnasiekurser om 10 veckor att erbjudas (idag erbjuds bara kurser som kan läsas på 20 veckor). Vidare måste många kurser få ett mer flexibelt upplägg (färre schemalagda undervisningstimmar och mer användning av lärplattform i kursen. En lärplattform tillgängliggör kursinnehållet och eleven kan ta del av kursen oberoende av tid och plats).

Ersättningen till egenregin är generellt högre än för de externa utförarna. En översyn av ersättningsnivåerna pågår för närvarande.

Sammanfattningsvis – inga kurser kommer att försvinna under våren 2019 och antagningen till sfi, grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning kommer att ske med samma frekvens som idag.